

Morgan Alling sätter upp musikalen *Romeo och Julia*

– Det får inte bli så att dans- och shownumren blir roligare än själva texten

Morgan Alling har gjort Shakespeare förut. *Köpmannen i Venedig* och *Romeo och Julia* på Dramaten, *Henrik IV* och *Muntra fruarna i Windsor* på Stockholms stadsteater. Och inte minst *Hamlet - om vi hinner 2.0* på Teater Halland, en improviserad föreställning där han som clown spelade Laertes och Polonius. Clowntekniken, eller Commedien, är något som Morgan Alling också arbetat med i andra sammanhang. När han nu sätter upp *Romeo och Julia* som musical på Göta Lejon i Stockholm blir det inte mycket improvisation från scenen.

– Men visst kan man gärna ta in ett skratt från publiken genom att möta blicken. För mig är commedian ett sätt att arbeta, ett sätt att förhålla sig till publiken, ett sätt att behålla publiken närvarande. Man kan göra det genom att vända sig mot ut och kommentera handlingen, ta in publiken i stället för att bli störd av den.

CALLE NORLÉN HAR ÖVERSATT och språket är inte alltför modernt. Blankversen är borta, men man följer storyn som den är, även om man inte spelar hela pjäsen. Uppsättningen bygger på den bearbetning av *Romeo och Julia* som Morgan Alling och Per Sörberg gjorde för Dramaten 2002 med Cirkus Cirkör, där Morgan också spelade Mercutio.

– Det var ett koncept som jag kom på en gång när jag såg Circus Archaos¹, och jag tänkte: ”Men det där är ju *Romeo och Julia!*” Jag ville göra cirkus mixat med Shakespeare, och vad kunde vara bättre än att göra det med Dramaten och Cirkus Cirkör, som var och en har stor kunskap inom sina områden.

BEARBETNINGEN PÅ DRAMATEN gjordes så att man skulle få in cirkusen på ett naturligt sätt, så att man ibland kunde ersätta orden med ett cirkusnummer, som i scenen efter Romeo och Julias kärleksmöte, när de talar om lärkan som sjunger.

– I stället gjorde man hela scenen som ett cirkusnummer, där Romeo och Julia smälter samman, en scen

Morgan Alling. Foto: Roland Heiel

som berättar om deras första och enda kärleksnatt, det berättar om tryggheten om kärleken; vackert, poetiskt. I ett sådant läge behövde vi inte berätta hela scenen utan vi visade i stället fysiskt vad den handlade om. På samma sätt gör vi nu i musicalversionen på Göta Lejon, att man ibland sjunger i stället för att prata, och då har vi hittat en sång som passar till den situationen.

”LAND OF CONFUSION” AV GENESIS är den första sången, och den har blivit ”Här är den värld vi skapat” på svenska, och den ska symbolisera två familjer som hatar varandra och har gjort så i generationer.

– Vi jobbar också med koreograferna Jennie Widegren och Fredrik ”Benke” Rydman från BouncE Street-

Lisette Pagler och Måns Zelmerlöw. Foto: Peter Knutson

dance Company. Det är visuellt, det är fysiskt, det är hårt! Och när det i början är som tuffast kommer fursten och kallar dem uppvigglare, och han hotar med att avrätta den som bryter vapenvilan: ”Uppvigglande invånare! Fredens fiender! Än en gång har ni stört friden i vår stad med era blodiga uppgörelser. Capulet och Montague, jag kräver ett slut på detta meningslösa våld. ...” osv.

EN ANNAN SCEN ÄR DEN MED JULIA, hennes mamma och Amman, där mamman ska berätta för Julia att greve Paris är intresserad av henne. Mamman vill berätta, men Amman tar över och avbryter gång på gång.

– Där har vi lagt in sången ”All by myself” (”När jag var ung”), som Amman (Marianne Mörck) sjunger. Hon har varit ensam i hela sitt liv, blir nostalgisk och tänker på tiden när hon var ung. Mamman avbryter och säger till Julia att hon kommit upp i den åldern när det är dags att börja tänka på giftermål: ”Ja, jag var redan mamma i din ålder” ”Jag vet mamma, du har sagt det några gånger”, svarar Julia, och Amman avbryter igen: ”När jag var ung ...”. Det är ett ”running gag”² (stående skämt). Precis så är skämten uppbyggda hos Shakespeare. Ammans roll är att gå in och ta över, och hela scenen slutar med att Julia säger att hon inte vet vad hon ska säga. Och Amman svarar: ”Men säg ja, lilla människa, innan det blir för sent.” Och det är det som är Ammans liv: Säg ja nu, för annars blir ditt liv som mitt: ”När jag var ung ...”

MORGAN ALLING MENAR ATT MAN utnyttjar olika sceners struktur, sceners andemening och att man trycker in låtar som passar, så att det blir trovärdigt.

– Och oj, vad vi har letat låtar! Det ska vara rätt låt till rätt person i rätt situation. Vi försöker också behålla strukturerna och språket, så det är ganska mycket Shakespeare kvar. I scenen där Romeo och Julia vigs av Fader Laurence har vi sången ”I’ll be there” av Jackson Five, med fraser

som ”kärleken förenar er, kärleken får leda er” eller ”ta min hand och se på mig, jag är din, jag tror på dig. Vad du än gör så är jag där.” Och bland kan man använda sig av en låt som har en känsla, som beskriver något.

DET LÅTER INTE SOM ATT DET ÄR EN så kallad nummerrevy, där det är lätt att folk sitter och väntar på nästa låt.

– Nej, det hoppas jag verkligen inte. Ett exempel: Vi har ett dansnummer från festen där Romeo och Julia träffas. Där har vi ett 90-talsmedley med coola låtar. Mercutio och de andra i gänget bygger ju upp festen innan de kommer dit genom att prata om hur kul det ska bli. Men när de kommer dit så är festen stentråkig. Men publiken vet att Romeo och Julia snart ska träffas. Mercutio drar igång festen med musik och med streetdance, och hela festen bara lyfter. Och *det* är Mercutios grej: Vart han än går så lyfter han festen. Och det ligger i linje med Shakespeare.

– Men det får inte bli så att dans- och shownumren blir roligare än själva texten. Det kan lätt bli så, man kan ha favoritskådisar, och när de inte är inne kan det bli transportsträckor. Som regissör är jag väl medveten om sådant. Är det så att shownumren tar över, måste jag regissera scener som annars skulle bli tråkiga, jag måste driva på dem och göra övergångar. För mig är det också Shakespeare. En actionscen, en poetisk scen, en rolig scen. Så är *Romeo och Julia* uppbyggd, *En midsommarnattsdröm* likaså.

MERCUTIO ÄR EN VIKTIG ROLLFIGUR för pjäsen, menar Morgan Alling:

– Mercutio måste vara rolig, ja publiken måste bara älska honom, för annars blir det inte någon tragedi. Värdpunkten i pjäsen är när Tybalt dödar honom. Därför måste man bygga upp den figuren innan han dör. När han står på topp, dödas han. Då rycker vi undan mattan för publiken som ska tänka: Nej, inte *han!*” Då förstår vi också Romeos raseri.

ATT REGISSERA ÄR NÅGOT MORGAN trivs mycket bra med, han tycker om att vara kreativ med människor, något han verkligen får vara när han jobbar

som regissör. Och han är väldigt medveten om vad han vill ha ut.

– Jag vill ha närvaro, jag vill ha skådespelare som följer varandra, att det blir ett samspel. Det är väldigt stimulerande att arbeta i en sådan process. Skådespelare kan pröva olika alternativ, och så småningom utkristalliserar sig scenen automatiskt. Vad som också är viktigt är att se vad som händer när det kommer publik. Om något inte fungerar då, så får vi stryka, ändra och fixa till det. För mig är helheten och publikens upplevelse det viktigaste. Det måste vara snygga övergångar, så att scenerna går in i varandra. Lehna Edwall, en av Sveriges bästa scenografer, har gjort en fantastisk scenografi. Tanken är att det hela utspelar sig kring en ek i en skogsglänta, ett träd som är 500 år gammalt, ett träd som sett många som Romeo och Julia genom åren.

Lisette Pagler och Måns Zellerlöw. Foto: Peter Knutson

ETT TILLÄGG I SAMMA ANDA I Morgan Allings uppsättning är en liten flicka, som kan ses som en symbol och en slags röd tråd i berättelsen.

– Flickan ska finnas med lite överallt, hon ska till exempel betrakta de vuxna på Capulets fest, och hon ska vara med när Capulet skäller ut sin dotter, likaså när mamman säger: ”Jag har ingen dotter!” För mig kan sådant betyda att *Romeo och Julia* är en historia om att vi aldrig kommer att få fred på jorden, så länge vi matar våra barn med vem som är god och vem som är ond. Och den lilla flickan kan här vara nästa generation.

MORGAN ALLINGS VERSION AV PJÄSEN utspelar sig under ett år. Det börjar med vår, och det slutar med vinter och snö.

– Andra akten är tragisk, med mycket ballader, men vi får inte tappa energin för den skull. Att vi gör pjäsen med musik innebär inte att det inte får vara tragiskt. Romeo och Julia ska inte resa sig upp när de har dött och sjunga en sång bara för att det är en musikal vi spelar. *Romeo och Julia* är en tragedi. *Fantomen på operan* är inte världens roligaste pjäs heller. Och i *Jesus Christ Superstar* dör ju faktiskt Jesus också på slutet.

Intervju: Roland Heiel

**Romeo och Julia har
premiär 31 december**

¹ Fransk nycirkusgrupp bildad 1984. Se exempel på Youtube
² Running gag (stående skämt) - humoristiskt grepp som bygger på att man väljer en rolig situation och därefter upprepar den.

Måns Zelmerlöv spelar Romeo i musikalen *Romeo och Julia*

– När man blir kär händer saker som stoppar all vettig tankeverksamhet

Musikalen *Romeo och Julia* har premiär på Göta Lejon i Stockholm på nyårsafton. Måns Zelmerlöv spelar Romeo och han ser det som en stor utmaning. Han har gjort musikal förut, till exempel *Grease* och *Footloose*, men han menar att det nu är skådespeleri på en helt annan nivå än vad han varit med om.

– Jag har aldrig gått så djupt in i skådespelandet förut. Det har varit fantastiskt att arbeta både med Morgan Alling och Pontus Ströbaek (regi-assistent). Jag har lärt mig mycket. En annan sak som varit väldigt bra har varit att både jag och Lisette Pagler (Julia) haft Maria Antonioy som privatlärare. En månad innan vi började repetera på allvar gav hon privatlektioner och gick igenom alla mina och Lisettes scener. Det har varit väldigt givande! Skådespeleriet är något jag vill utveckla, och jag hoppas att det kan bli både teater och film i framtiden.

ATT KOMMA IN I ROLLEN SOM ROMEO, tyckte Måns Zelmerlöv var lätt, eftersom han tyckte han kunde se lite av sig själv där.

– Jag har varit med om olycklig kärlek, och jag har också varit så där över öronen kär som Romeo är, när man tycker att ingenting annat har någon betydelse. Romeos grej är att han går och kärar ner sig en gång i veckan, men innan han träffar Julia har han inte insett vad riktig kärlek är. Anledningen till att han är så ledsen när det gäller Rosalind är för att han inte får komma till känns det som. Han hyser inte alls samma kärlek till henne som han gör för Julia.

ATT MAN BLIR BLIXTFÖRÄLSKAD VID första ögonkastet händer väl inte idag, kan man tycka men Måns Zelmerlöv håller inte med:

– Åh jo, det kan man absolut bli, för det har hänt mig kan jag säga. Jag tycker att det fortfarande är så att en blick säger mer än tusen ord. Under min gymnasietid gick jag själv och kärade ner mig en gång i veckan. Och då kunde det faktiskt räcka att

Måns Zelmerlöv. Foto: Peter Knutson

man bara bytte blickar, och så var jag hur kär som helst.

FÖRBJUDEN KÄRLEK ÄR DÄREMOT något som har Måns Zelmerlöv inte varit med om, men han tror absolut att det ger en extra dimension.

– Så tror jag det är för Romeo, även om han faktiskt blir förälskad innan han vet att Julia är en Capulet.

Mercutio, Benvolio och Romeo ser ut som ett vanligt kompisgäng med sina olika roller, tycker Måns Zelmerlöv.

– Romeo är den starkare av de tre och Mercutio är den knasige och lite galne. Benvolio är också lite knasig, men för mig känns han som en närmre kompis än vad Mercutio är, åtminstone spelar vi det så här. Benvolio är mer på Romeos nivå, även om Romeo är tusen gånger mer tänkare än vad Benvolio är.

MEN ROMEO VERKAR JU INTE TÄNKA så mycket när han blir kär. Eller?

– Nej, när man blir kär händer saker som stoppar all vettig tankeverksamhet. Precis som i andra dramatiska situationer, som när Mercutio blir dödad av Tybalt. Romeo blir förstas förtvivlad. Mycket känslor ska fram på väldigt kort stund, från förtvivlan till hämndbegär. Det är en scen som är svår att spela, men det känns som

att jag har kommit in i det och att Romeo verkligen vill döda Tybalt. Sådana känslor har nog många människor inom sig, men de flesta lyckas lugna ner sig i stället för att hämnas.

HALSBRYTANDE AKROBATIK ÄR NÅGOT som Måns Zelmerlöv tvingats lära sig. Innan han vann *Let's Dance* 2006 hade han inte dansat alls. Därefter fick han huvudrollen i musikaler *Grease* och *Footloose*, där dansen också var en stor del av föreställningen.

– Dansen i *Romeo och Julia* är en annan sorts dans och svårare än något av det jag har gjort förut. Det är fantastiska koreografier, och jag insåg redan första repetitionsdagen att det kommer att krävas mer träning än jag kunnat ana. Så jag har lagt om mitt liv helt och hållet: dricker ingen alkohol, tränar sju pass i veckan och äter så lite kolhydrater som möjligt.

MÅNS ZELMERLÖV ÄR SVAG FÖR ”musikalfORMATET” och tycker att koreograferna kan förmedla starka känslor också i dansen.

– De har jobbat länge med musikalen och det märks att det är genomtänkt. I en musikal kan det lätt bli snack-showstopper¹–snack-showstopper, men i *Romeo och Julia* har vi ett bra flöde, där det verkligen känns som att både danserna och sångerna hör till dialogen.

Måns Zelmerlöv blev tidigt tillfrågad om han ville spela Romeo, och han tycker det var en stor ära att bli utvald. Dessutom är han glad att han får spela mot Lisette Pagler².

– Man kan tycka att det var livsfarligt att låta folk rösta fram Julia på det sätt som gjordes. Det hade kunnat bli precis hur som helst, men nu efteråt känns det som att svenska folket gjorde helt rätt.

Intervju: Roland Heiel

¹ Här: Sång- och/eller dansnummer som drar uppmärksamhet från dialogen i pjäsen.

² Hon röstades fram av tittarna i tv-serien *Jakten på Julia*

Lisette Pagler spelar Julia i musikalen *Romeo och Julia*

– De vänder ryggen åt sina familjer, åt sin trygghet och åt det som de har kärt

Lisette Pagler spelar Julia i Morgan Allings uppsättning av *Romeo och Julia* på Göta Lejon. Hon fick rollen efter att ha deltagit i och vunnit tävlingen *Jakten på Julia*, som sändes i Svt under ett antal lördagar. Hon tycker att hela resan var speciell, att det hela var väldigt intensivt, otroligt lärorikt, och en ära att få vinna tävlingen. Hon har gått på Balettakademins musikallinje i Göteborg och har medverkat i musikaler-na *Cats* och *Singin' in the Rain*.

Lisette Pagler. Foto: Peter Knutson

– Det är härligt att få spela en pjäs, där så många människor har något slags band till berättelsen. Och att få göra den på ett sätt som den inte gjorts tidigare. *Romeo och Julia* är en berättelse som berör, och som alltid har gjort det, och med ett gripande slut, en pjäs som visar vilka starka krafter kärlek ger upphov till. Både Romeo och Julia visar ett otroligt mod. De vänder ryggen åt sina familjer, åt sin trygghet och åt det som de har kärt, för något som känns viktigare och som man inte kan släppa. Jag vet faktiskt inte om jag själv hade gjort samma sak i en liknande situation.

– Å andra sidan, om de fått varandra, och skaffat villa, Volvo och vovve, så hade berättelsen inte blivit så känd. Slutet hugger verkligen tag, och just det har gjort pjäsen universell. Som publik kan man gå från hopp till hopp-löshet, fråga sig varför det måste sluta som det gör, och tänka på det där jänkla brevet som aldrig kommer fram.

EN BLANDNING AV TAL, MUSIK OCH DANS tycker Lisette Pagler kan bli väldigt stark. När jag träffar henne någon månad före premiär är inte alla sånger bestämda, men klart är att man jobbar för att passa in dem så bra som möjligt i storyn. Ett exempel är Beach Boys' "God only knows", som har blivit "Gudarna vet", ett annat är "Stay" ("Stanna kvar") som Romeo sjunger till Mercutio som håller på att dö.

– Måns och jag sjunger duett i "Gudarna vet", som kommer efter balkongscenen:

"Skulle du överge mig, tog det hela livslusten med sig. För vad skulle världen ge mig om jag aldrig kunde se dig. Gudarna vet ...".

PJÄSTEXT HAR TAGITS BORT OCH ersatts med sångtext som passar, just för att det ska bli musikteater. Alla låtar är översatta till svenska och Lisette Pagler tycker det är viktigt att texten är berättande och för handlingen framåt.

– Vissa nummer kan visserligen vara lite mer showiga, till exempel mitt entrénnummer, en slags presentationslåt för Julia, en låt som börjar lugnt men mynnar ut i discostil med dans, för att visa att Julia är en tuff tjej som är ute och dansar om nätterna.

NÄR LISETTE PAGLER SPELADE MED I *Cats* var det också väldigt fysiskt, men nu är det lite annorlunda.

– Jennie Widegren och Fredrik "Benke" Rydman från Bounce har gjort en häftig koreografi, och det är väl just deras stil som jag ska få in i kroppen. Vi kommer att ha ganska strama och strikta renässansinsulerade kostymer. Att köra modern koreografi i sådana kläderna blir en härlig twist. I dansen finns många häftiga inslag, sådana man kanske inte förväntar sig i en version av *Romeo och Julia*. Detta blir en motbild till den klassiska bilden. Ändå känns det som att det viktiga är att man berättar historien.

SCENOGRAFIN ÄR OCKSÅ SPECIELL och Lisette Pagler menar att man

inte behöver spela upp en gata och ett torg i Verona, inte heller olika rum som ska möbleras. Det är lätt för publiken att föreställa sig ändå.

– Vi befinner oss hela tiden i en slags skog, och vi har inte ens någon riktig balkong i balkongscenen. Även den scenen utspelar sig i skogen, närmare bestämt i ett träd.

VI TALAR OM OLIKA KARAKTÄRER I pjäsen, om Julias pappa, om hennes mamma, om Amman, och Lisette Pagler har funderat en hel del över de olika rollerna.

– Trots att Julias pappa trycker ner henne och hotar med att köra ut henne om hon inte gifter sig med Paris, finns det ett starkt band dem emellan. Julia har aldrig hört sin pappa säga sådana hårda ord förut. Och mamman, som är både frånvarande och förtryckt, förtränger sin egen sorg, och kan känna avundsjuka över att Julia har andra möjligheter än hon själv haft. Amman är i stället den som har varit som en mamma för Julia, och hon har stått för en annan, mer levande och öppen värld. Därför är det ett hårt slag för Julia när också *hon* vänder henne ryggen. Å andra sidan är det då som Julia växer och står på egna ben. Hon blir kvinna och börjar ta egna beslut.

NÄR DET GÄLLER PARIS, SOM JULIAS föräldrar utsett till hennes make, menar Lisette Pagler att Julia i början inte har så mycket att jämföra med och vet inte hur kärlek ska kännas.

– Men det uppstår inte något tycke från Julias sida, som när hon träffar Romeo, då hon inser hur kärlek kan vara. Något annat tar över, något hon inte kan kontrollera; det är kemi, som ju förälskelse är.

SPRÅKET ÄR MODERNT OCH DET ÄR inte på vers, men Lisette Pagler tycker om att man ibland kan höra en "touch av Shakespeare", till exempel i de vackra kärleksförklaringarna.

Intervju: Roland Heiel